

Uchwała Nr SO.9.4016.345.2025

Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 4 grudnia 2025 roku

w sprawie: wyrażenia opinii o możliwości sfinansowania przez Gminę Rawicz deficytu budżetu.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, wyznaczony zarządzeniem Nr 5/2025 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 3 lutego 2025 r. w osobach:

Przewodnicząca: Danuta Szczepańska

Członkowie: Małgorzata Lisowska

Małgorzata Okrent

działając na podstawie art. 13 pkt 10 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r., poz. 7) w związku z art. 246 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1483), po dokonaniu analizy projektu uchwały budżetowej Gminy Rawicz na 2025 r., przyjętego Zarządzeniem Burmistrza Gminy Rawicz Nr 432/2025 z dnia 14 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie uchwały budżetowej na rok 2026 wyraża:

opinię pozytywną z uwagą

o możliwości sfinansowania przez Gminę Rawicz deficytu budżetu.

UZASADNIENIE

Analizując możliwość sfinansowania w 2026 r. przez Gminę Rawicz deficytu budżetu Skład Orzekający ustalił, co następuje:

W projekcie uchwały budżetowej na 2026 r. ustalone zostały:

- dochody w wysokości 205.839.242,35 zł,
- wydatki w wysokości 260.351.445,15 zł.

Deficyt budżetu w wysokości 54.512.202,80 zł planuje się sfinansować „przychodami z lokat dokonanych w latach ubiegłych, wolnych środków oraz z otrzymanej spłaty pożyczki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy o finansach publicznych”.

W postanowieniach projektu uchwały wykazano łączną kwotę przychodów – 57.964.967,80 zł, (§ 4) oraz rozchodów – 3.452.765,00 zł (§ 5).

W załączniku Nr 6 do projektu pn. „Plan przychodów i rozchodów budżetu” zaplanowano przychody w łącznej kwocie 57.964.967,80 zł z tytułu:

- wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy (§ 950) w kwocie 16.000.000,00 zł,
- przelewów dokonanych z lokat z lat ubiegłych (§ 954) w kwocie 41.296.967,80 zł,
- spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych (§ 951) w kwocie 668.000,00 zł.

Rozchody budżetu zaplanowano w kwocie 3.452.765,00 zł, z przeznaczeniem na spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów.

W odniesieniu do planowanych przychodów budżetu Skład Orzekający ustalił, co następuje.

1) Przychody z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy.

Na podstawie bilansu z wykonania budżetu za 2024 rok oraz sprawozdania Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 30 września 2025 roku Skład Orzekający ustalił, że Gmina posiadała wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w kwocie 31.360.943,76 zł (w tym niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 953.558,81 zł oraz środki z lokat z lat ubiegłych w kwocie 4.426.751,00 zł).

W uchwale budżetowej na 2025 rok (po zmianie wprowadzonej uchwałą Nr XXIV/201/25 z dnia 21 listopada 2025 r.) zaangażowano przychody z tytułu wolnych środków w kwocie 14.206.769,30 zł (w tym niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w wysokości 953.558,81 zł oraz środki z lokat z lat ubiegłych w kwocie 4.426.751,00 zł). Zatem do dyspozycji Jednostki w roku 2026 pozostają wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w kwocie 17.154.174,46 zł.

W materiałach informacyjnych - uzasadnieniu (str. 109) Burmistrz Gminy wyjaśnia, że *„Ze sprawozdania Rb-NDS – „Sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 30 września roku 2025” wynika, że gmina Rawicz posiada wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 25.980.633,95 zł, z czego 8.826.459,49 zł zostało zaangażowane w budżecie na 2025 rok, co wynika z uchwały nr XXIV/201/25 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 29 października 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025. Zatem do dyspozycji gminy pozostaje kwota 17.154.174,46 zł.”*

W dniu 14 listopada 2025 r. (w tym samym dniu doręczono projekt uchwały budżetowej na 2026) do tutejszej Izby wpłynęły wyjaśnienia Burmistrza (pismem Nr FB.3020.1.2025), w których Burmistrz wyjaśnia, że *„(...) dla zbilansowania potrzeb wydatkowo – rozchodowych zaangażowano 16 mln zł z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt ustawy o finansach publicznych – potwierdzam posiadanie takich środków poprzez załączenie do pisma:*

1) *Wyciągu bankowego z rachunku podstawowego budżetu gminy z dnia 13.11.2025 r. – stan rachunku 2.501.076,79 zł,*

2) *Opinii z Banku Gospodarstwa Krajowego o posiadanych lokat terminowych przez gminę Rawicz na dzień 6.11.2025 r. – stan lokat 79.223.718,80 zł, w tym z terminem zapadalności do końca 2025 roku w kwocie 37.926.751,00 zł”.*

Skład Orzekający wskazuje, iż wyjaśnienia w odniesieniu do planowanych w projekcie uchwały budżetowej na 2026 rok przychodów z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy winny być zawarte w uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej zamiast odrębnym niezależnym od projektu pismem.

2) Przychody w § 954 „przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł.

W materiałach informacyjnych - uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej na 2026 rok i objaśnieniach przyjętych w projekcie Wieloletniej Prognozy Finansowej wielkości nie wyjaśniono z jakich środków zaplanowano zarówno rozchody w uchwale budżetowej na 2025 rok w § 994 „Przelewy na rachunki lokat” jak i przychody w § 954 „przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł.

W uchwale budżetowej na 2025 rok (po zmianie wprowadzonej uchwałą Nr XXIII/191/25 z dnia 24 września 2025 r.) Rada Miejska Gminy Rawicz zaplanowała dochody w dziale 700 „Gospodarka mieszkaniowa” rozdz. 70095 „Pozostała działalność” § 6299 „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł” w kwocie 41.296.967,80 zł. W uzasadnieniu do uchwały wskazano słownie oznaczenie działu rozdziału i paragrafu w ramach, których wprowadzono ww. dochody tj. „w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” w rozdziale „Pozostała działalność” w ramach paragrafu „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł” wprowadza się dochody w kwocie 41 296 967,80 zł”.

W uchwale budżetowej na 2025 rok (po zmianie wprowadzonej ww. uchwałą) ww. dochody przeznaczono na rozchody budżetu w § 994 „Przelewy na rachunki lokat” w kwocie 41.296.967,80 zł. W uzasadnieniu do tej uchwały nie wyjaśniono z jakich środków utworzono rozchody w § 994 „Przelewy na rachunki lokat”.

W projekcie uchwały budżetowej na 2026 rok Gminy Rawicz zaplanowano przychody w § 954 „przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł.

Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1096), wprowadzono §

„954 Przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych”, który miał zastosowanie po raz pierwszy do planowania i wykonania budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego na rok 2025. W myśl § 12 pkt 7 załącznika Nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, po zmianie wprowadzonej rozporządzeniem z dnia 26 stycznia 2023 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 454 z późn. zm.), w Rb-NDS sprawozdaniu o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego lokaty wykazuje się w wierszach „inne źródła” przychodów i „inne cele” rozchodów, które zostały ujęte w uchwale budżetowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej (po zmianie) lokaty należy wykazywać w przychodach w wierszu D181. „środki z lokat dokonanych w latach ubiegłych”, natomiast w rozchodach w pozycji D231. „lokaty na okres wykraczający poza rok budżetowy”.

W sprawozdaniu Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 30 września 2025 roku Gmina Rawicz wykazała w przychodach w wierszu D181. „środki z lokat dokonanych w latach ubiegłych” plan i wykonanie w kwocie 4.426.751,00 zł, natomiast w rozchodach w pozycji D231. „lokaty na okres wykraczający poza rok budżetowy” plan i wykonanie w kwocie 41.296.967,80 zł.

W materiałach informacyjnych - uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej na 2026 oraz w objaśnieniach przyjętych w WPF wartości nie wyjaśniono z jakich środków utworzono lokaty na okres wykraczający poza rok budżetowy w kwocie 41.296.967,80 zł.

Skład Orzekający stwierdza, że wg stanu na dzień wydania niniejszej opinii w uchwale budżetowej na 2025 rok – w rozchodach budżetu - zostały zaplanowane rozchody w § 994 „Przelewy na rachunki lokat”. Zatem został spełniony podstawowy wymóg dla planowania w projekcie uchwały budżetowej na 2026 rok przychodów w § 954 „Przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł i wykazywania tych przychodów jako źródła sfinansowania deficytu, jednak nie wyjaśniono z jakich środków je utworzono.

3) Przychody z tytułu spłaty pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych (§ 951) w kwocie 668.000,00 zł.

Z materiałów informacyjnych - uzasadnienia do projektu uchwały budżetowej na 2026 rok i objaśnień przyjętych w projekcie Wieloletniej Prognozy Finansowej wielkości nie wynika z jakiego tytułu planowane są przychody w § 951 z tytułu spłaty udzielonych z budżetu Gminy kredytów i pożyczek w kwocie 668.000,00 zł.

Na podstawie dokumentów zgromadzonych w tutejszej Izbie Skład Orzekający ustalił, że w uchwale budżetowej na 2022 rok (po zmianie wprowadzonej uchwałą Nr L/536/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok

2022) Rada zwiększyła rozchody – wprowadzono rozchody z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów w kwocie 1.000.000,00 zł.

Z objaśnień do Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2022 -2032 wynika, iż *„W 2022 planuje się udzielenie pożyczki z budżetu gminy w kwocie 1.000.000 zł. Organ wykonawczy planuje udzielenie pożyczki dla Zakładu Energetyki Ciepłej w Rawiczu sp. z o.o., będącego własnością gminy”*.

Nadto wskazano także, że *„W latach 2024 i 2025 planuje się przychody w kwotach po 500 000 zł z tytułu spłat pożyczki udzielonej w roku 2022 z budżetu gminy”*.

Z projektu uchwały budżetowej na rok 2024 wynika natomiast, iż Jednostka miała zaplanowane przychody z tytułu spłaty pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych (§ 951) w kwocie 500.000,00 zł. W materiałach informacyjnych do projektu uchwały budżetowej na rok 2024 podano, że *„Gmina Rawicz w dniu 8 lipca 2022 r. udzieliła pożyczkę Zakładowi Energetyki Ciepłej w Rawiczu sp. z o.o. w kwocie 1.000.000,00 zł. Spłatę pożyczki uzgodniono na lata 2024-2025, począwszy od 2024 r. w kwocie 500.000,00 zł”*.

Ze sprawozdania Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2022 wynika iż Jednostka wykonała rozchody z tytułu udzielonej pożyczki (poz. D22) w kwocie 1.000.000,00 zł.

Z uchwały budżetowej na 2024 rok (po zmianie wprowadzonej uchwałą Nr IX/61/24 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 25 września 2024 r.) wynika, iż Jednostka planuje przychody z tytułu spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych (§ 951) w kwocie 332.000,00 zł.

W objaśnieniach przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rawicz na lata 2024-2034, podano, że *„W wyniku aneksu do umowy pożyczki z dnia 8 lipca 2022 r. zawartej pomiędzy Gminą Rawicz a Zakładem Energetyki Ciepłej w Rawiczu Sp. Z o.o. dokonano zmiany harmonogramu spłaty pożyczki. Na wniosek Prezesa ZEC sp. Z o.o. zawieszono spłatę kapitału od września br. do 31.12.2024 r., a pozostałe zadłużenie w kwocie 668.000,00 zaplanowano do spłaty w latach 2025-2027”*.

Ze sprawozdania Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2024 wynika, iż Jednostka po stronie wykonania wykazała przychody z tytułu spłaty udzielonych pożyczek (poz. D12) w kwocie 332.000,00 zł.

Na podstawie wyżej wykazanych dokumentów Skład Orzekający ustalił, iż Gmina ma podstawę do planowania przychodów w § 954 „Przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł oraz przychodów z tytułu spłaty pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych w § 951 w kwocie 668.000,00 zł i wykazywania tych przychodów jako źródła sfinansowania deficytu, jednak nie wyjaśniono z jakich środków je utworzono.

W związku z powyższym, Skład Orzekający czynni uwagę w odniesieniu do planowanych przychodów w § 954 „przelewy dokonane z lokat z lat ubiegłych” w kwocie 41.296.967,80 zł oraz przychodów z tytułu spłaty pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych w § 951 w kwocie 668.000,00 zł ze względu na brak objaśnień zarówno w materiałach informacyjnych - uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej na 2026 rok jak i w projekcie Wieloletniej Prognozy Finansowej, co wykazano powyżej.

Przewiduje się, że w roku budżetowym 2026 spłata zobowiązań Jednostki z tytułu rat kredytów i pożyczek (3.452.765,00 zł) wraz z należnymi odsetkami (1.600.000,00 zł) wyniesie 5.052.765,00 zł, co stanowi 2,82 % prognozowanych dochodów bieżących pomniejszonych o dotacje na cele bieżące, przy dopuszczalnym wskaźniku spłaty zobowiązań wynoszącym 13,17 %.

Odnosząc się zatem do wymogów dotyczących spłaty zobowiązań Jednostki wynikających z art. 243 ustawy o finansach publicznych wskazać należy, że w okresie spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek powinna zostać zachowana relacja, o której mowa w tym przepisie.

Mając powyższe na względzie postanowiono jak w sentencji.

**Przewodnicząca
Składu Orzekającego**

Danuta Szczepańska

Pouczenie: Od niniejszej uchwały Składu Orzekającego służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.